

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2019-12-04

Diarienummer 1373/19

Handläggare

Helena Österlind, Totte Staxäng

Telefon: 031-3680228, 070-579 70 03

E-post: totte.staxang@stadshuset.goteborg.se

Utveckling av lokal- och digital demokrati, fullmäktiges roll i demokratiarbetet och en gemensam geografisk indelning inom Göteborgs Stad

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen

Inriktningen på det fortsatta arbetet gällande utveckling av lokal och digital demokrati, fullmäktiges roll i demokratiarbetet samt en gemensam geografisk indelning för samverkan fastställs i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade 2019-11-06 § 803 i ärendet kring stadsdelsnämndernas framtida organisation. Vid sammanträdet beslutade kommunstyrelsen för egen del enligt yrkande från S, M, MP och C där stadsledningskontoret fick uppdrag kring lokal och digital demokrati, inflytande och delaktighet. I yrkandet pekas på ett utökat uppdrag till nämnden för konsument och medborgarservice gällande lokal demokrati, inflytande och delaktighet. Detta ärende beskriver inriktningen för det fortsatta arbetet kopplat till yrkandet.

Utveckling av lokal- och digital demokrati samt fullmäktiges roll i demokratiarbetet berör fler nämnder och styrelser i staden än stadsdelarna och social resurs. Det är ett utvecklingsarbete som troligen kommer fortsätta efter genomförandet av ny nämndsorganisation och utgör därmed en process som går vid sidan av organisationsförändringen av stadsdelsnämnder och social resursnämnd. Arbetet hanteras parallellt med genomförandet men inte som en del i själva genomförandet. Täta avstämningar bör göras mellan politik och tjänstepersoner. Den politiska referensgruppen som refereras till i yrkande från S, M, MP och C och är kopplad till SDN-utredningen kan utgöra en sådan yta.

Som en del av uppdraget kommer stadsledningskontoret ta fram en gemensam geografisk indelning för samverkan inom Göteborgs stad för att säkra en samlad kunskap om lokala förhållanden och utveckling av lokal demokrati. Indelningen utgör även basen för samverkan med andra myndigheter och lokala aktörer.

När stadsdelsnämnderna ersätts med funktionsindelade nämnder kommer detta innebära att reglementen behöver revideras för flera nämnder i staden. Samverkan inom väsentliga områden kan komma att särskilt lyftas fram i samband med revideringarna. Det utökade

uppdraget till nämnden för konsument och medborgarservice har starka beroenden till den ambitionsnivå som sätts gällande utveckling av lokal- och digital demokrati samt lokala mötesplatser inom staden.

Bedömning ur ekonomisk dimension

De kostnader som förknippas med stadsledningskontorets fortsatta inriktning är beroende av den ambitionsnivå som läggs för arbetet med att utveckla den lokala och digitala demokratin. Stadsledningskontoret konstaterar därmed att frågans ambitionsnivå och därmed kostnadsnivå avgörs i kommande budgetarbete för 2021 och framåt.

Stadsledningskontoret konstaterar att det under 2020 kommer innebära kostnader i form av arbetstid för den politiska referensgruppen samt kostnader för stadsledningskontorets fortsatta arbete i frågorna. Dessa kostnader får hanteras inom ordinarie budgetram.

Inriktningen visar inte på behov av nya lokala mötesplatser, utan förordar att redan befintliga kommunala lokaler ska användas för dessa ändamål. Det kan dock behöva göras modeller för kostnadsfördelning i det fall lokalerna ska samnyttjas av flera nämnder.

De kostnader som förknippas med ett utökat uppdrag till nämnden för konsument- och medborgarservice bör i första hand finansieras genom befintliga medel som idag finns i stadsdelsnämnderna och social resursnämnd. Här blir ambitionsnivån en avgörande faktor.

Erfarenheter från Sverige Kommuner och Regioner, SKR, visar att en framgångsfaktor för arbetet med fullmäktiges beredningar är ett administrativt- och expertstöd. Även här blir ambitionsnivån en avgörande faktor.

Som visas ovan kan det finnas kostnader förknippat med att utveckla den lokala och digitala demokratin. Ett samhälle där medborgare ges möjlighet att påverka, och vara delaktig i, politiska beslut bedöms dock ge förutsättningar för ett ekonomiskt hållbart samhälle. Att fler får vara med och bidra till samhällsutvecklingen bedöms även bidra till hållbarhet ut den sociala dimensionen.

Bedömning ur ekologisk dimension

Stadsledningskontoret har inte har funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

De verksamheter som stadsdelsnämnderna och social resursnämnd bedriver möter ett stort antal invånare i staden. Flera av verksamheterna innebär att staden genom myndighetsbeslut, resursfördelning eller annan typ av styrning har stor påverkan på enskilda individers livssituation och förutsättningar för en god livskvalité. Nämnderna har genom sin verksamhet även en stor påverkan på en mer aggregerad samhällsnivå exempelvis genom olika typer av förebyggande insatser, arbetet med trygghetsfrågor, kontakter med civilsamhället och lokalt föreningsliv med mera. Sammantaget utgör berörda nämnder därför centrala aktörer när det kommer till hur staden genom sin verksamhet beaktar de aspekterna som utgör grunden inom den sociala dimensionen. Exempel på sådana aspekter är ålder, jämställdhet, hälsa, mångfald, mänskliga rättigheter, funktionsnedsättning och integration.

För att bygga ett socialt hållbart samhälle finns många stora samhällsutmaningar som behöver hanteras. Detta ärende beskriver inriktningen för ett arbete med att öka den lokala delaktigheten samt stärka lokal- och digital demokrati inom staden. Ett sådant arbete kan utveckla stadens förmåga att tillsammans med andra aktörer såsom medborgare och civilsamhälle identifiera lokala utmaningar samt gemensamt finna lösningar på dessa. Förtroendet och förståelsen mellan medborgare, civilsamhälle, andra myndigheter, näringsliv och Göteborgs Stad kan bli bättre. Ett lokalt engagemang och demokratiutveckling har även ett värde i sig då det kan bidra till en högre tillit och förståelse mellan olika grupper i samhället.

I ärendet nämns ungdomsfullmäktige och lokala ungdomsråd som är viktiga delar utifrån Barnkonventionens artikel 12 som anger barn och ungdomars rätt att bli hörda.

Överenskommelsen som finns med civilsamhällets organisationer bygger på en värdegrund som slår fast ”en samverkan mellan den offentliga sektorn och civilsamhällets organisationer är nödvändig för att utveckla vårt samhälle. Ett samhälle där människors engagemang tillvaratas är grunden för en stark demokrati. En levande demokrati präglas av mångfald, människors lika värde, medmänsklighet, ansvarstagande samt möjlighet till påverkan.”

Ärende beskriver samspelet mellan Trygghetsfrämjande arbete – Säkerhet – Stadsmiljö samt behovet av samverkan med polis, civilsamhälle, näringsliv och medborgare.

Bilagor

1. Protokollsutdrag kommunfullmäktiges sammanträde 2019-11-21 § 17
2. Protokollsutdrag kommunstyrelsens sammanträde 2019-11-06 §803
3. Tilläggsyrkande S, M, MP, C särskilt yttrande KD, KS 20191106

Ärendet

I detta ärende ges en inriktning på utvecklingen av arbetet med att stärka lokal- och digital demokrati samt fullmäktiges utvecklade roll. I det fortsatta arbetet kommer den politiska referensgruppen som är kopplad till SDN-utredningen, samt berörda nämnder, ytterligare aktiveras. Ärendet ger även en inriktning på geografiska indelningar kring samverkan.

Beskrivning av ärendet

Kommunstyrelsen beslutade 2017-06-14, § 504, att ge stadsledningskontoret i uppdrag att utreda konsekvenserna för stadsdelsnämnderna av att verksamhetsområdena skola och förskola centraliseras. Uppdraget har genomförts i två faser där den första delrapporten utgjorde underlag för kommunstyrelsens beslut 2018-11-28, § 922 om inriktning på det fortsatta utredningsarbetet. Beslutet innebar att utredningens andra fas skulle genomföras med inriktning mot en organisering i centrala nämnder.

Utredningens andra fas resulterade i en andra delrapport som kommunstyrelsen behandlade 2019-11-06 § 803. Kommunfullmäktige beslutade 2019-11-21 § 17 enligt förslag från kommunstyrelsen. Beslutet innebar en förändring av Göteborgs Stads nämndorganisation där stadsdelsnämnderna och social resursnämnd ska ersättas av tre nya facknämnder.

Vid beredningen i kommunstyrelsen av ärendet den 6 november beslutade kommunstyrelsen för egen del enligt ett yrkande från S, M, MP och C. Stadsledningskontoret fick i detta yrkande ytterligare uppdrag kring lokal demokrati, digital demokrati, inflytande och delaktighet. Detta ärende innehåller en inriktning för hur uppdragen kommer hanteras.

Läsanvisning och disposition

Tjänsteutlåtandet är disponerat i följande rubriker

- Lokaldemokrati
- Digital demokrati
- Utvecklad roll för kommunfullmäktige i demokratiarbetet
- Lokal närvaro
- Gemensam geografisk indelning inom Göteborgs Stad
- Lokala mötesplatser
- Befolkningsansvaret
- Utökad uppdrag till nämnden för konsument och medborgarservice
- Stadsledningskontorets bedömning

De första åtta rubrikerna innehåller beskrivningar av nuläge, förslag från SDN-utredningens första och andra fas samt hänvisningar till andra utredningar och pågående arbeten med tydliga beroenden till detta ärende. Rubriken *Utvecklad roll för kommunfullmäktige* i demokratiarbetet sammanfattas underlag från SKR, Sveriges kommuner och regioner, gällande erfarenheter kring beredningar i fullmäktige. Dessa innehåller viktiga lärdomar och visar på ett exempel hur fullmäktiges roll i demokratiarbetet kan vitaliseras.

Den sista rubriken innehåller stadsledningskontorets bedömningar och beskrivning av arbetets fortsatta inriktning.

Lokaldemokrati

Samtliga nämnder har ansvar för demokratisk delaktighet och inflytande i sin verksamhet. Detta anges i nämndernas reglementen.

Kap 1 §6 i samtliga nämnders reglementen.

Nämnden ska skapa förutsättningar för demokratisk delaktighet och inflytande i nämndens verksamhet för kommunens invånare och andra grupper som verksamheten riktar sig till.

I dagsläget tar de förtroendevalda i stadsdelsnämnderna ett stort ansvar gällande stadens lokala representation. Förutsättningarna att ta detta ansvar har påverkats av att förskola, grundskola och bibliotek flyttas från stadsdelsnämnderna. Det lokala ansvaret anges i två paragrafer i stadsdelarnas reglementen. Båda dessa paragrafer har sitt ursprung i socialtjänstlagen och beskriver att stadsdelsnämnderna har det yttersta ansvaret för befolkningen och att de ska medverka i samhällsplaneringen utifrån nämndens sociala erfarenheter.

Dialoger med medborgare sker på flera sätt. Ett är genom direktkontakter mellan förtroendevalda och medborgare via partiernas egna dialoger.

Medborgardialog är en annan typ av dialog. Denna form är en del av den politiska styrningen där strukturerad dialog kan användas inför beslut i kommunen. Respektive nämnd, initierar dialog med medborgarna i ett särskilt ärende eller i en särskild fråga. Medborgardialogen kan vara utformad på olika nivåer, där de förtroendevalda ibland deltar i såväl planering som genomförande, och ibland genom ett uppdrag till förvaltningen att genomföra dialog i en särskild fråga. Resultat av dialogen ska ingå som ett underlag för politiska beslut. Utgångspunkten är att medborgardialogen ska utgöra ett stöd till det representativa systemet som de folkvalda utgör. Göteborgs Stad har sju principer för medborgardialog.

- Perspektiv om allas lika värde, ett demokratiskt och hållbart samhälle grundar dialogen
- Dialog ska övervägas vid förslag som direkt och i betydande grad rör invånarna
- När beslut är fattat om att ha dialog ska medborgarna minst bli hörda
- Staden ska anstränga sig för att erbjuda goda möjligheter till deltagande
- Barns och ungas rätt att komma till tals ska särskilt beaktas
- Medborgardialogens resultat ska alltid återkopplas
- De förtroendevalda ansvarar för hur resultatet av dialogen påverkar beslut

Systematiken i Göteborgs Stad för medborgardialog utgår i första hand från hur och när staden bjuder in till dialog. En möjlig utveckling är även att förbättra förmågan att ta tillvara initiativ till dialog från andra aktörer såsom invånare, civilsamhället, andra myndigheter och näringsliv.

Brukardialog eller brukarinflytande avser kommunens specifika tjänster och service till sina invånare. Här handlar det om att följa upp kvalitén och tillvarata brukarnas synpunkter på tjänsterna. Brukardialogen handlar inte om den politiska processen och sker främst mellan brukare och tjänstepersoner. Med hjälp av brukardialog kan tjänster och service förbättras och utvecklas. Det finns etablerade arbetssätt för detta som inte påverkas av en förändrad organisation. Verksamheterna som i sin vardag möter invånarna

är en mycket viktig källa för arbetet med att utveckla lokaldemokratien. För att få kunskap om lokala förutsättningar är de medarbetare som befinner sig närmast brukarna en viktig informationskälla som kan användas som underlag till medborgardialoger.

I arbetet med SDN-utredningen har det i flera sammanhang framförts att många av de frågor som lyfts i stadsdelarnas dialog med invånare, civilsamhället och näringsliv ligger inom kommunens samlade uppdrag men inte inom de verksamheter som stadsdelsnämnderna ansvarar för. I praktiken innebär detta att stadsdelen många gånger utgör en yta för dialog och samtal utifrån ett lokalt perspektiv men saknar mandat och ansvar för de verksamheter som dialogen med invånarna berör. Stadsdelarna har dock i praktiken samordnat verksamheter från andra förvaltningar i dialogen med medborgarna rörande en specifik plats eller en specifik fråga.

När stadsdelsnämnderna ersätts med funktionsindelade nämnder innebär detta att stadens politiska representation med geografi som utgångspunkt tas bort. Samtidigt innebär förändringen en möjlighet att utveckla den lokala demokratin genom att fler nämnder får ett större lokalt ansvar och att kraven på samverkan mellan nämnder ökar. Att stärka den lokala demokratin och öka den lokala delaktigheten kan ge flera positiva effekter. Som exempel kan nämnas.

- Kommunen kan utveckla sin förmåga att tillsammans med andra aktörer så som medborgare och civilsamhälle identifiera lokala utmaningar samt gemensamt finna lösningar på dessa.
- Ett lokalt engagemang och demokratiutveckling har ett värde i sig då det antas bidra till högre tillit och förståelse mellan olika grupper i samhället.

För att utveckla lokaldemokrati, delaktighet och inflytande behöver hänsyn tas till ansvarsområden som lagts inom en specifik nämnd. I SDN-utredningens andra delrapport finns en fördelning beskriven av stadsdelsnämnderna och social resursnämnds nuvarande uppdrag och ansvar i en nämndstruktur med funktionsindelade nämnder. De ansvarsområden som hanterats i SDN-utredningen och som bedöms ha starkast beroende till utveckling och lokaldemokrati, delaktighet och inflytande är:

- lokala råd, dialoger och kommunikation
- lokalt trygghetsarbete
- sociala erfarenheter i samhällsplaneringen
- samverkan med civilsamhället
- folkhälsoarbete

Nedan beskrivs kortfattat ansvarsfördelningen av punkterna ovan som stadsledningskontoret anger i SDN-utredningen.

Lokala råd, dialoger och kommunikation - Vid ett införande av centrala funktionsindelade nämnder upphör den lokala politiska representationen i form av stadsdelsnämnder. Det förstärker övriga nämnder och styrelsers ansvar för det lokala perspektivet och det kommer ställas andra och till viss del högre krav på samverkan mellan nämnder och förvaltningar för att upprätthålla en samlad kunskap om lokala förhållanden. I dagsläget finns mycket av denna kompetens och resurser samlade inom stadsdelarna och social resursförvaltning.

SDN-utredningen beskriver tre principer för att hantera lokala råd, lokala dialoger och lokal kommunikation:

- Varje nämnd ansvarar för lokala råd, lokala dialoger och lokal kommunikation när det gäller målgrupper som tillhör nämndens grunduppdrag eller där nämnden har ett övergripande ansvar för att samordna en fråga inom staden.
- Lokala råd, lokala dialoger och lokal kommunikation som inte är tydligt kopplat till en specifik brukargrupp eller ett övergripande ansvarsområde och som har geografi som huvudsaklig utgångspunkt behöver ansvarsmässigt ligga under en och samma nämnd, förslagsvis nämnden för konsument och medborgarservice.
- Samverkan mellan nämnder behöver utvecklas och lokala noder baserade på en gemensam geografisk indelning bör inrättas som kan nyttjas av samtliga nämnder och styrelser inom Göteborgs Stad.

Lokalt trygghetsarbete – SDN-utredningen lyfter att fler nämnder än idag behöver ta ett större ansvar för det lokala trygghetsarbetet. Det kommer ställa andra och till viss del högre krav på samverkan på såväl nämnd/styrelsenivå som förvaltning/bolagsnivå.

Mycket av den områdesutveckling som stadsdelarna driver och samverkan med andra aktörer såsom BID¹ eller BID-inspirerade insatser tillsammans med näringsliv och fastighetsägare är delar av stadsdelarnas trygghetsarbete. Likaså är stadsdelarnas arbete med sociala erfarenheter i samhällsplaneringen viktigt i det lokala trygghetsarbetet.

Gemensamt för samtliga stadsdelar idag är strukturerade och systematiska samarbeten som finns med polisen. Dels genom Trygg i Göteborg och dels genom SSPF, socialtjänst, skola, polis och fritidsverksamhet. Samordning och utveckling av Trygg i arbetet ska ansvarsmässigt placeras inom en nämnd med ansvar för individ- och familjeomsorg samt övrig socialtjänst. Detta innebär att den lokala operativa samverkan som idag finns mellan respektive stadsdel och polisen ska ligga inom denna förvaltning och bör följa en gemensam regionindelning.

Huvuddelen av fritidsverksamheten överförs till kulturnämnden. Detta innebär att kulturnämnden blir en part i SSPF tillsammans med socialtjänsten och grundskolan. Samordningsansvaret som stadsdelarna har idag med att koordinera SSPF placeras ansvarsmässigt inom en nämnd med ansvar för individ- och familjeomsorg samt övrig socialtjänst. Samordningen med övriga ingående förvaltningar bör följa en gemensam geografisk indelning.

Sociala erfarenheter i samhällsplaneringen - Samtliga i SDN-utredningen föreslagna nya nämnder har ett ansvar utifrån socialtjänstlagen att medverka i samhällsplaneringen utifrån nämndens sociala erfarenheter.

Särskilt ansvar för samordning och metodutveckling för att systematisera de sociala erfarenheterna utifrån lokal kunskap ska läggas på en nämnd med ansvar för individ- och

¹ BID är en modell för samarbete mellan privat, ideell och offentlig sektor samverkar och samfinansierar aktiviteter och utveckling av ett geografiskt område. Vanligtvis så startar en BID på initiativ från fastighetsbolag, bostadsbolag eller näringsidkare.

familjeomsorg samt övrig socialtjänst. Med detta följer att denna nämnd i sitt uppdrag utgör en viktig kontaktyta till de planerande nämnderna.

Samverkan med civilsamhället - Vid inrättande av centrala funktionsindelade nämnder kommer samverkan i respektive nämnd utgå från den målgrupp som nämndens verksamhet riktar sig till.

Samordningsansvar för att hålla ihop och stärka samverkan med civilsamhället utifrån Överenskommelsen Göteborg läggs på nämnden med ansvar för individ- och familjeomsorg samt övrig socialtjänst. Det innebär även att denna nämnd ska representera staden i den styrgrupp som är uppdragsgivare till den kanslifunktion, Got United, som är förlagd till Göteborgsregionens sociala ekonomi. Idag finns ett avtal mellan social resursförvaltning och kanslifunktionen, Got United, som gäller till den 31 december 2021. Detta avtal tas över av nämnden med ansvar för individ- och familjeomsorg samt övrig socialtjänst.

Folkhälsoarbetet - Ett strategiskt samordningsansvar och stadens övergripande part till regionen för folkhälsofrågor placeras ansvarsmässigt på kommunstyrelsen.

Lokal samordning mellan de nya nämnderna och partsförhållande med Hälso- och sjukvårdsnämnden Göteborg motsvarande det som idag ligger på stadsdelarna placeras inom nämnden med ansvar för Individ och familjeomsorg samt övrig socialtjänst. Samordningen med övriga berörda nämnder bör följa en gemensam regionindelning. Finansiering av lokala samverkansavtal med Hälso- och sjukvårdsnämnden Göteborg bör delas mellan de nämnder som berörs.

Ovan beskriven ansvarsfördelning utgår från en avgränsning till de nämnder SDN-utredningen omfattar, det vill säga stadsdelsnämnderna och social resursnämnd. I det fall lokaldemokratin ska utvecklas genom att involvera fler nämnder inom staden, ge fullmäktige en aktivare roll och ge ett utökat uppdrag till nämnden för konsument och medborgarservice är det ett arbete som bör ske parallellt med ett införande av de tre nya nämnderna.

Digital demokrati

Digitaliseringen ger möjligheter för innovation och utveckling på en mängd områden för en kommun. Göteborgs Stad erbjuder en mängd e-tjänster till våra boende, besökare och företag. I SDN-utredningens första fas gjordes bedömningen att framdriften av digitaliseringsarbetet stöds bättre genom en organisering i centrala nämnder.

Digitaliseringen ger nya möjligheter till dialog med medborgarna. Exempel på digitala verktyg för inflytande som idag finns i Göteborgs Stad är:

Göteborgsförslaget - är en digital kanal för dem som har en idé till politikerna om hur Göteborg kan utvecklas. Den som har ett Göteborgsförslag kan lämna in detta och även kommentera och rösta på andras förslag. Förslag som får fler än 200 röster under 90 dagar behandlas av ansvarig politisk nämnd. Ansvaret för Göteborgsförslaget ligger idag på nämnden för Konsument och medborgarservice. Göteborgsförslaget ger en möjlighet att identifiera vad som engagerar invånare utifrån sakfråga och geografi. Uppföljning av Göteborgsförslagen kan utgöra underlag för rådslag mellan nämnder och lokala dialoger.

Invånarpaneler – invånarpanel är en metod för medborgardialog där invånare kan bistå politiker med ett bredare underlag till beslut genom att svara på frågor, komma med synpunkter eller ge förslag i olika frågor. En invånarpanel kan vara en e-panel på webben eller fysiskt möte eller en kombination av båda dessa. Resultaten från invånarpaneler kan utgöra en del av beslutsunderlag eller användas som underlag för fortsatt dialog.

Min Stad – är en 3D-karta som ger möjligheten att se Göteborg ur ett verklighetstroget perspektiv. Här kan invånarna skapa egna förslag på sin stad. Min Stad finns även som en app för smartphones vilket möjliggör att lämna förslag till förändring av staden precis när och där man får sin idé. Idéer används som underlag och inspiration i planeringsprocessen.

Medborgarbudget - Medborgarbudget är en metod för medborgardialog som stadsdelarna använt framförallt i frågor kring lokal områdesutveckling. I en medborgarbudet avsätts en viss summa pengar där invånarna får bestämma över hur dessa ska användas. Invånarna deltar i hela processen genom att först lämna förslag på vad pengarna ska användas till, sedan rösta på inkomna förslag och i vissa fall även vara med och genomföra förslaget.

Synpunktshantering – Underlag och sammanställningar av inkomna synpunkter kan utgöra bra underlag inför medborgardialoger.

För att utveckla befintliga och nya stadengemensamma digitala verktyg för dialog finns fördelar med att samla ansvaret för samordning av detta inom en nämnd, förslagsvis nämnden för konsument och medborgarservice.

Utvecklad roll för kommunfullmäktige i demokratiarbetet

Idag tar politikerna i stadsdelsnämnderna mycket ansvar för dialog med invånare i respektive stadsdel. Som tidigare nämnts så ligger många av de frågor som lyfts i stadsdelarnas dialog med invånare, civilsamhället och näringsliv inom kommunens samlade uppdrag men inte inom de verksamheter som stadsdelsnämnderna ansvarar för.

Fullmäktige är det enda organet i kommunen där ledamöterna är direkt valda av invånarna i kommunen. Demokratiutredningen, *Låt fler forma framtiden*², sammanfattar i sin analys att fullmäktige saknar den tunga roll som det har enligt både regeringsformen och kommunallagen. Utredningen bedömer även att delaktigheten bör hanteras inom ramen för fullmäktiges beredning av ärenden. Det framkommer i utredningen att det är vanligt med en diskrepans mellan vad medborgarna vill diskutera med de förtroendevalda och de dialoger som kommunerna i Sverige faktiskt bjuder in till. Här skulle en tydligare roll för fullmäktige kunna vara ett underlag i att förstå vilka frågor som berör medborgarna mest.

Det finns olika sätt att utveckla fullmäktiges roll i demokratiarbetet. Ett sätt att utveckla fullmäktiges roll för utvecklingen av den lokala demokratin är att utse ledamöter som får ansvar för dialog och utgöra en kontaktyta med invånare i olika regioner i staden. Detta kan bidra till ett lokalt engagemang i staden och öka fullmäktiges förmåga att bevaka det lokala perspektivet i ärenden som behandlas i fullmäktige. Exempel på formaliserat arbetssätt för att öka fullmäktiges roll i demokratiarbetet är beredningar eller utskott. Nedan beskrivning av beredningar är hämtat från erfarenheter sammanställda av Sveriges

² SOU 2016:5

Kommuner och Regioner, SKR som innehåller lärdomar oavsett vilken arbetsform som väljs för att vitalisera fullmäktiges roll i demokratiarbetet.

Beredningar i fullmäktige – Enligt kommunallagen har fullmäktige möjlighet att inrätta beredningar. Intentionen med införandet av fullmäktigeberedningar är ofta att stärka och vitalisera fullmäktige, att göra fullmäktige till en mer aktiv part i styrningen. I de flesta fall syftar fullmäktigeberedningarna till att stärka invånarperspektivet i styrning och ledning. Det innebär ofta att beredningarna i sitt uppdrag genomför olika typer av medborgardialoger. En fullmäktigeberedning kan, till skillnad från en nämnd, endast ha beredningsuppdrag. Att ansvara för förvaltning och verkställigheten av fullmäktiges beslut kan således inte läggas på en beredning.

För att beredningarna ska bli framgångsrika behöver medborgarperspektivet stärkas. I beredningar är de förtroendevalda inte enbart partipolitiker utan också befolkningsföreträdare och arbetet i beredningar präglas av lärande och dialog. När en beredning fått sitt uppdrag från fullmäktige gäller det att utreda ärenden dels genom kontakt med partierna och dels genom dialog med invånare och civilsamhälle. Det handlar om att lyssna och ta hjälp av invånare och civilsamhället för att förstå komplexa sammanhang och hitta lösningar på utmaningar.

Formerna för det politiska arbetet i beredningar är annorlunda än vid mer traditionella arbetssätt. En beredning kan vitalisera fullmäktige på ett annat sätt än när en annan nämnd berett ärendet och det till del är avgjort innan det behandlas i fullmäktige. Arbetet i en beredning skiljer sig från arbetet i en nämnd dels i vilka metoder som används för att möta medborgarna, dels i att ”lämna dagordningen” och utforska frågor på ett nytt sätt. Beredningen jobbar snarare utifrån en frågeställning än utifrån ett utrett och färdigt underlag från tjänstepersoner som de förtroendevalda ska ställning till, och besluta om, vid sammanträden. Detta innebär att politiker i högre utsträckning själva utforskar frågan.

SKR lyfter fram att ledamöter i en beredning behöver ha en vilja att möta invånarna och en vilja att finna samarbetsformer med andra partier för att komma fram till förslag till lösningar. Inrättande kräver tålamod då effekterna av införandet många gånger tar tid. Arbetssättet behöver få tid att utvecklas och sätta sig i organisationen såväl på politisk nivå som på tjänstepersonsnivå. Dessutom så är många frågor som behandlas av sådan karaktär att effekterna ligger långt fram i tiden. Erfarenheter visar att det är viktigt att skapa en samsyn kring syftet med beredningar på såväl politisk nivå som tjänstepersonsnivå.

Uppdrag och ansvar för beredningarna behöver vara tydliga och det behöver framgå vad skillnaden är mellan beredningar och vanliga nämnder och styrelser. Fullmäktigeberedningar innebär ytterligare ett politiskt organ som ska tilldelas uppdrag, mandat och ansvar i förhållande till övriga befintliga politiska organ. SKR påtalar att det kan vara en utmaning hur fullmäktige och kommunstyrelsen finner sina roller. Erfarenheter visar också att nämnder kan uppleva en reducerad roll och att deras inflytande minskar i beredningsprocessen.

Kommunallagen innehåller ett beredningstvång. I de fall ärendet beretts av en fullmäktigeberedning ska en nämnd vars verksamhetsområde berörs alltid ges tillfälle att yttra sig. Kommunstyrelsen ska alltid ges tillfälle att yttra sig i ett ärende som beretts av en nämnd eller fullmäktigeberedning.

Ledamöter i beredningarna ska utses på samma sätt som övriga förtroendevalda. Det är möjligt att till fullmäktigeberedningar välja även personer som inte redan är förtroendevalda. Det strider mot kommunlagen att i arbetsordningen föreskriva att ledamöter och ersättare i en beredning måste vara ledamöter eller ersättare i fullmäktige. En sådan bestämmelse innebär att man ställt ett lokalt valbarhetskrav, vilket inte är tillåtet.

Vid införandet av beredningar behöver det ges förutsättningar genom att det avsätts resurser för tjänstepersons- och expertstöd samt ekonomiska resurser för utbildning, sammanträden, utredningstid och invånardialog.

Ungdomsfullmäktige – I ungdomsfullmäktiges arbetsordning framgår att stadsdelsnämnderna ansvarar för att förrätta val till forumet. De senaste åren har valdeltagandet i ungdomsfullmäktige sjunkit och ungdomsfullmäktiges egna utvärdering visar att stödet från stadsdelarna i att förrätta valet har varierat. Stadens nya organisering innebär en möjlighet att utveckla stödet till Ungdomsfullmäktige och säkerställa en likvärdighet över staden. Den lokala förankringen i arbete med ungdomsfullmäktige behöver dock bevaras för att erhålla en geografisk spridning inom forumet.

Utifrån skolans demokratiska uppdrag³ är grundskolenämnden en tänkbar och naturlig placering av samordningsansvar av förrättning för valet till ungdomsfullmäktige. Grundskoleförvaltningen har kanaler och resurser som skulle kunna legitimera ungdomsfullmäktige ytterligare och därigenom höja valdeltagandet.

Stadsledningskontoret ser ett behov av att säkerställa att friskolornas elever har samma möjligheter att delta i valet till ungdomsfullmäktige som elever i kommunal skola. Gymnasieelever, som går i kommunal- eller friskola är också i behov av stöd av utbildningsförvaltningen för att kunna delta i val till ungdomsfullmäktige. Grundskoleförvaltningen, utbildningsförvaltningen, konsument och medborgarservice och stadsledningskontoret har alla ett uppdrag i att levandegöra ungdomsfullmäktiges arbete under hela året.

Lokal närvaro

Merparten av de verksamheter som brukarna möter i sin vardag påverkas inte av att stadsdelsnämnder upphör och ersätts med funktionsindelade nämnder. Äldreboenden, BmSS, dagliga verksamheter, hemtjänstdistrikt, fritidsgårdar med mera flyttas inte som en konsekvens av omorganisationen. Likaså kommer de nya funktionsindelade nämnderna ha tjänstepersoner lokalt placerade i nuvarande stadsdelshus såsom myndighetsutövning, chefer och verksamhetsnära stödfunktioner. Mycket av det utåtriktade arbetet inom lokal områdesutveckling som stadsdelarna gör bedrivs inom de olika verksamheterna med stöd och samordning av förvaltningsövergripande specialiserade stödfunktioner såsom trygghetssamordnare, utvecklingsledare för stadsutveckling, mänskliga rättigheter, miljö och folkhälsa.

Genom att samla förvaltningens lednings- och stödfunktioner skapas bättre förutsättningar för att uppnå ökad likvärdighet, kompetens och professionalitet i stödet till

³ I Skollagens inledande bestämmelser (1 kap § 4) anges det demokratiska uppdraget. Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

verksamheterna. Dock krävs ett uppsökande, rörligt och digitalt förhållnings- och arbetssätt från förvaltningens lednings- och stödfunktioner som fortfarande kommer ha medarbetena på plats i stadens alla delar. Enligt beslut i kommunfullmäktige 2017-04-20 ska särskild vikt fästas vid möjligheterna att placera verksamhetslokaler i andra stadsdelar än de mest centrala kopplat till de översyns- och omställningsprocesser som pågår. Detta beslut kommer styra placeringen för de nya förvaltningarnas gemensamma lednings- och stödfunktioner. I SDN-utredningens andra delrapport anges att befintligt lokalbestånd inom stadsdelarna och social resursnämnd ska användas i första hand.

Att styra de nya nämnderna och andra berörda nämnder att lokalisera lednings- och samordningsfunktioner till gemensamma geografiska indelningar skulle innebära att det minskar friheten för respektive förvaltning att forma sin organisation ändamålsenligt utifrån respektive förvaltnings förutsättningar, ansvar och uppdrag. Däremot är det viktigt att tydliggöra vilket ansvar som nämnder och förvaltningen har i ett lokalt perspektiv för samverkan med andra som de behöver beakta när de bemannar sin interna struktur.

I ärendet om Tid- och genomförandeplan som hanteras parallellt med detta ärende framkommer lokaliseringsprinciper för övergången till ny nämndsorganisation.

Gemensam geografisk indelning inom Göteborgs Stad

Förutsättningar för samverkan mellan nämnder med tillhörande förvaltningar blir bättre om det skapas en gemensam geografisk indelning inom staden.

I SDN-utredningens andra delrapport anges hänsyn som behöver tas för att inrätta gemensamma geografiska indelningar för de nya nämnderna och förvaltningarna.

- De bör vara sammanhängande områden som i möjligaste mån bygger på naturliga/etablerade gränser. Detta bidrar till en tydlighet för invånare och viktiga samverkansparter såsom polisen
- Respektive område utgör ”minsta gemensamma nämnare” för berörda förvaltningsorganisationer att förhålla sig till, men respektive område kan delas in i olika delområden beroende på verksamhetslogik
- Nya nämnders förvaltningar behöver inte utforma sin förvaltning enligt en likadan hierarkisk struktur

Stadsledningskontoret förordade i SDN-utredningen att en gemensam geografisk indelning inom staden ska utformas för att i mesta möjliga mån upprätthålla en samlad kunskap om lokala förhållanden. För att lyckas med detta är samverkan mellan nämnder och styrelser avgörande. En konsekvens kan bli att de geografiska områdena kommer skilja sig åt när det gäller verksamhetsvolym för de olika nämnderna och socioekonomisk struktur hos befolkningen.

När det gäller samverkan mellan nämnder för att upprätthålla en samlad kunskap om lokala förhållanden finns en mängd frågor som behöver beaktas. Exempel på sådana är bland annat:

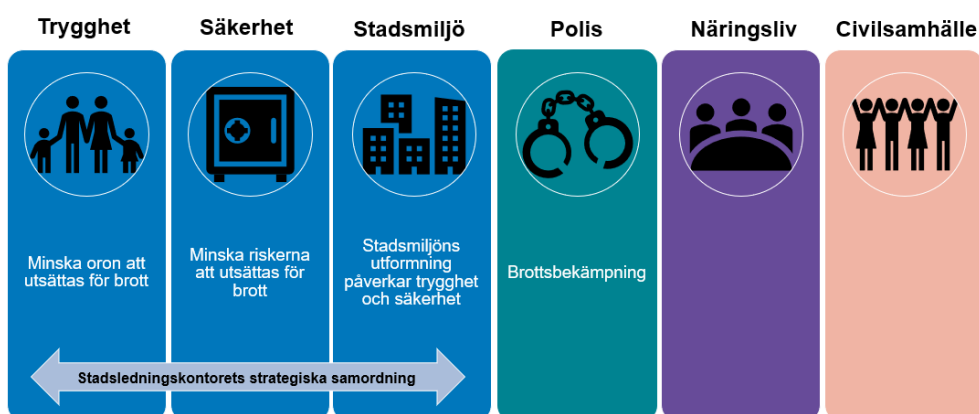
- Lokalt trygghetsarbete
- Lokala råd, dialoger och kommunikation
- Sociala erfarenheter i samhällsplaneringen
- Samverkan med civilsamhället och andra lokala aktörer

- Folkhälsoarbete
- Krisledning och krisstöd

Var och en av ovan punkter beskrivs lite närmare nedan. En del uppgifter återkommer från rubriken *Lokaldemokrati* i detta tjänsteutlåtande men i detta sammanhang har väsentliga beroenden till andra utredningar och pågående arbete lagts till.

Lokalt trygghetsarbete – En nära samverkan med polisen är nödvändig och här finns idag en strukturerad och beprövad samverkan med polisen. Dels inom Trygg i Göteborg och dels inom SSPF (Socialtjänst, Skola, Polis och Fritid). Utöver samverkan med polisen är civilsamhället och fastighetsvärdar viktiga parter för kommunen att samverka med.

Stadsledningskontoret har i två ärenden (Samordning och effektivisering av stadens trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbete, KS 2019-05-08 och Redovisning av uppdrag att föreslå hur stadens trygghetsfrämjande arbete kan samordnas och effektiviseras, KS 2019-12-11) beskrivit att samverkan med andra aktörer är viktigt, att samordning inom staden behöver stärkas och det lokala perspektivet behöver värnas. Stadsledningskontoret lyfter fram samspelet mellan Trygghet – Säkerhet – Stadsmiljö samt behovet av samverkan med andra aktörer, se bild.

Kommunstyrelsen beslutande den 11 december att uppdra åt stadsledningskontoret att ta fram ett nytt trygghetsfrämjande och brottsförebyggande program.

Lokala råd, dialoger och kommunikation – Det finns dels lokala råd som har en stark koppling till vissa brukargrupper och dels råd som har geografien som utgångspunkt. Likaså kan lokala dialoger dels utgå från en viss målgrupp såsom ungdomsråd och lokala HBTQ-råd. Dels kan de utgå från en viss fråga eller ett visst perspektiv såsom Ö-dialogen som hanterar skärgårdsfrågor.

Stadsdelarna arbetar idag med lokalt anpassad kommunikation. Det kan vara verksamhetsspecifik information som är anpassad till lokala förutsättningar och samlad information kring kommunens verksamheter men riktad till invånarna i det lokala området. Vid samhällsstörning/kris är det stadsdelarna som idag håller i kriskommunikationen utifrån ansvars-, närhets, och likhetsprincipen. Detta beskrivs i riktlinje för kriskommunikation.

Sociala erfarenheter i samhällsplaneringen – detta är ett ansvar för socialnämnder och regleras i Socialtjänstlagen. I stadsdelsnämndernas reglemente anges att de ska

systematisera dessa erfarenheter så de kan utgöra ett stöd för strukturinriktade insatser i samhällsplaneringen. Detta arbete kan grovt beskrivas att nämnderna gör detta genom att:

- Fånga in kunskap om lokala sociala erfarenheter hos befolkningen via den verksamheten som bedrivs inom stadsdelen. Främsta kanalen är medarbetarnas uppfattning om vilka behov som finns.
- Fånga in erfarenheter och perspektiv från befolkningen.
- Samverkan med relevanta planerande instanser.

Ett strukturerat och systematiskt arbete med sociala erfarenheter i samhällsplaneringen utgör en viktig komponent i det lokala trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbetet.

Samverkan med civilsamhället och andra lokala aktörer – Göteborgs Stad ger bidrag till civilsamhället. De förvaltningar som i huvudsak fördelar dessa medel är social resursförvaltning, idrotts- och föreningsförvaltningen, kulturförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna. Inom stadsdelarna finns den nära kopplingen till lokala föreningar. Idag tar social resursförvaltning ett stort ansvar för att hålla ihop och stärka samverkan med civilsamhället och idrott och föreningsförvaltningen samordnar föreningsbidragen.

Överenskommelsen Göteborg antogs av fullmäktige i maj 2012 och gäller fram till och med 2020. Den beskriver samverkan mellan Göteborgs Stad och sektorn social ekonomi. Idag finns en kanslifunktion, Got United som är förlagd hos Göteborgsregionen Sociala ekonomi (GSE) som är en ekonomisk förening bestående av tio paraplyorganisationer inom social ekonomi/civilsamhällets organisationer. Got United finansieras idag av Social resursförvaltning. I Kommunstyrelsen den 9 okt § 739, 1077/19 togs beslut om att Kommunstyrelsen/stadsledningskontoret ska inleda samtal med civilsamhällets organisationer om hur samverkan inom ramen för Överenskommelsen kan utvecklas.

Utöver samverkan med civilsamhället finns lokal samverkan med fastighetsägare och näringsliv till exempel genom BID-inspirerad platsutveckling. Mycket av samverkan med civilsamhället och näringsliv har bäring på brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete, vilket i sin tur är kopplat till lokal demokratiutveckling.

Folkhälsoarbete – Det övergripande målet på nationell nivå för folkhälsopolitiken är att skapa samhällseliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation. Till det övergripande målet finns åtta målområden:

- Det tidiga livets villkor
- Kunskaper, kompetenser och utbildning
- Arbete, arbetsförhållanden och arbetsmiljö
- Inkomster och försörjningsmöjligheter
- Boende och närmiljö
- Levnadsvanor
- Kontroll, inflytande och delaktighet
- En jämlik och hälsofrämjande hälso- och sjukvård

Styrande dokument för stadens folkhälsoarbete är Göteborgs Stads folkhälsoprogram och Göteborgs Stads program för en jämlik stad 2018-2026.

Göteborgs Stad och Västra Götalandsregionen har sedan regionen bildades haft samverkansavtal avseende folkhälsoinsatser (Folkhälsoavtal) med syfte att fungera som grund för de gemensamma folkhälsoinsatserna. Samtliga stadsdelar har likalydande avtal med regionen men ersättningen genom avtalen skiljer sig åt mellan stadsdelarna.

Krisledning och krisstöd - I stadens riktlinje för krisberedskap och krishantering redogörs för hur staden organiserar sin ledning och samordning vid kris eller hot om kris såväl centralt som förvaltnings- och bolagsspecifikt. Det geografiska områdesansvaret på lokal nivå ligger idag på stadsdelarna. Det innebär att de ska verka för att samverka och samordning kommer till stånd med aktörer inom kommunen före, under och efter extraordinära händelser. I uppgiften ligger också att samordna information till allmänheten under sådana händelser.

Lokala mötesplatser

Lokala mötesplatser eller nav där samverkan och dialog med invånarna, civilsamhälle och andra lokala aktörer ska ske kan inrymmas i befintliga lokaler. Göteborgs Stad har mötesplatser som upplevs som naturliga för invånarna och som genom sin verksamhet möter många invånare.

Exempel på befintliga mötesplatser är:

- Kulturhus
- Bibliotek
- Medborgarkontor
- Simhallar, idrotts- och motionsanläggningar
- Ungdomsmottagningar
- Skolan som arena
- Hälsodeskar

Vissa befintliga stadsdelshus kan även utgöra en plats för detta. I flera av dessa kommer staden ha verksamhet och tjänstepersoner även efter inrättandet av de nya nämnderna. Vissa av stadsdelshusen kan komma att vara viktiga noder i händelse av kriser och samhällsstörningar. Utöver fysiska mötesplatser kan våra digitala kanaler utvecklas och utgöra en del av de lokala mötesplatserna.

Ett tänkbart scenario är att lokala nav för information, samverkan och dialog kommer ligga i lokaler som flera förvaltningar delar på alternativt att en förvaltning bedriver verksamhet i lokalen men upplåter den till andra förvaltningar vid dialogmöten, rådslag med mera. I båda dessa fallen behöver det tas fram modeller för hur kostnaden ska fördelas mellan förvaltningar och vilken tillgänglighet förvaltningar som inte bedriver verksamhet i lokalen ska ha.

Befolkningsansvaret

Befolkningsansvaret saknar en tydlig och för staden gemensam definition. Under utredningsarbetet har detta lyfts fram i flera olika sammanhang och från flera olika håll och avsaknaden av en gemensam definition upplevs som ett problem. I SDN-utredningens båda delrapporter beskrivs befolkningsansvaret utifrån fem områden:

- Det yttersta ansvaret för befolkningen
- Sociala erfarenheter i samhällsplaneringen

- Områdesutveckling utifrån kunskap om lokala förhållanden
- Lokal anpassning av serviceutbudet
- Ansvar oberoende av servicegivare

Lokal anpassning av serviceutbudet och ansvar oberoende av servicegivare kommer hanteras hos respektive verksamhetsdrivande nämnd men i samverkan med andra nämnder för att erhålla ett hela-staden-perspektiv. När det gäller övriga delar inom befolkningsansvaret kommer det prövas om fler nämnder ska få detta ansvar uttalat i sitt reglemente.

I SDN-utredningens delrapport 2 gör stadsledningskontoret bedömningen att befolkningsansvaret som tilldelats stadsdelarna har sitt ursprung i att var och en av dessa utgör en socialnämnd. Uppdraget för stadsdelarna att medverka i samhällsplaneringen utifrån nämndens sociala erfarenheter och särskilt syfta till att påverka utformningen av nya och äldre bostadsområden har sitt ursprung i Socialtjänstlagen kap 3 §§1–2.

I den paragraf i stadsdelarnas reglemente som anger det yttersta ansvaret för befolkningen framgår även vilken verksamhet som är stadsdelsnämndernas ansvar. Detta kan tolkas som att stadsdelens yttersta ansvar för befolkning i första hand avser de kommunala ändamål som anges i reglementet.

När stadsdelsnämnderna ersätts med centrala funktionsindelade nämnder innebär detta att befolkningsansvar behöver fördelas på fler nämnder. Förutom de nya nämnderna som var och en utgör en socialnämnd så är det önskvärt att även andra nämnder kommer få ett mer uttalat befolkningsansvar kopplat till sina respektive uppdrag. Det får som konsekvens att ingen enskild nämnd får befolkningsansvaret på samma sätt som stadsdelarna har i nuvarande organisation. Detta kommer ställa krav på en aktiv samverkan på såväl nämndnivå som tjänstepersonsnivå och ett större lokalt engagemang för flera nämnder. Detta behöver hanteras i den översyn av reglementen som följer av omorganiseringen.

Gemensamma styrande dokument kopplat till befolkningsansvar - Utöver vad som anges i reglementet för stadsdelarna finns ett stort antal gemensamma styrande dokument inom staden som har koppling till befolkningsansvar. Dessa styrande dokument är riktade till samtliga eller flera nämnder och bolag och är således inte kopplade till stadsdelsnämndernas yttersta ansvar för befolkningen inom sitt geografiska område.

Utökat uppdrag till nämnden för konsument och medborgarservice

Stadsledningskontoret beskriver i SDN-utredningen ett utökat uppdrag till nämnden för konsument och medborgarservice att ta över ansvaret för stadens medborgarkontor som innebär att:

- Utveckla medborgarkontoren till lokala noder för råd, dialoger och kommunikation. I detta ligger att anpassa antalet och framtida placering av dessa baserat på den gemensamma regionindelningen. De lokala noderna ska kunna användas av stadens alla nämnder för råd och dialoger. Medborgarkontoren ska erbjuda nämnder och styrelser stöd med förberedelse och facilitering av råd och dialoger.
- Utveckla medborgarkontoren till en plattform för lokala råd och lokala dialoger som har geografi som utgångspunkt.

- Utveckla medborgarkontoren som en plattform för att vid behov samordna och lokalt anpassa information från flera olika nämnder till invånarna.
- Ansvara för utveckling av stadens processer, arbetssätt och verktyg för medborgardialoger i nära samverkan med nämnder och styrelser inom staden.

Det utökande ansvaret till nämnden för konsument och medborgarservice som finns i SDN-utredningen bygger på en avgränsning till verksamhet och ansvar som finns inom stadsdelsnämnderna och social resursnämnd. Yrkandet från S, M, MP och C i kommunstyrelsen den 6 november pekar på att nämnden för konsument medborgarservice utökade ansvar vidgas till att påverka fler nämnder och styrelser. Framtagandet av ett sådant utökat uppdrag kan ske parallellt med införande av de tre nya nämnderna.

Stadsledningskontorets bedömning

Under denna rubrik beskrivs den fortsatta inriktningen på arbetet med att utveckla lokal- och digital demokrati, fullmäktiges roll i demokratiarbetet och en gemensam geografisk indelning inom Göteborgs Stad.

Gemensamma geografiska indelningar inom Göteborgs Stad

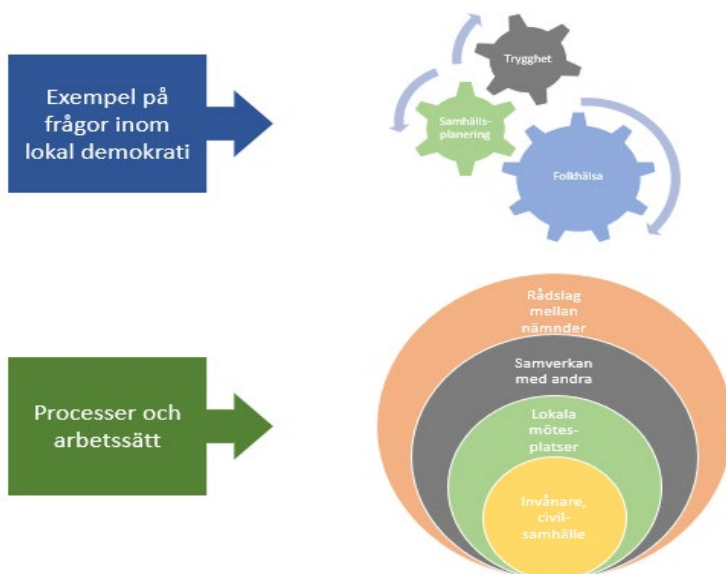
Gemensamma geografiska indelningar inom Göteborgs Stad är viktiga för utveckling av lokaldemokrati, digital demokrati, lokala mötesplatser i Göteborgs Stad och ett utökat uppdrag till nämnden för konsument och medborgarservice. De geografiska indelningarna för samverkan inom nedan beskrivna områden bör inte enbart gälla för de nya nämnderna utan även gälla för fler nämnder som berörs och för vissa styrelser.

För att säkra en samlad kunskap om lokala förhållanden anges i SDN-utredningens andra delrapport att gemensamma geografiska indelningar för de nya förvaltningarna ska utgå från samverkan inom:

- Trygghetsarbetet
- Samverkan med civilsamhället och andra lokala aktörer
- Lokalt inflytande, dialoger, rådslag och kommunikation
- Sociala erfarenheter i samhällsplaneringen
- Folkhälsoarbetet
- Krisledning och krisstöd

Stadsledningskontoret har i två ärenden gällande samordning och effektivisering av stadens trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbete beskrivit att samverkan med andra aktörer är viktigt, att samordning inom staden behöver stärkas och det lokala perspektivet behöver värnas. Stadsledningskontoret lyfter fram samspelet mellan Trygghet – Säkerhet – Stadsmiljö samt behovet av samverkan med andra aktörer såsom polis, civilsamhälle och fastighetsägarare.

Ovan nämnda områden har stark koppling till utveckling av lokaldemokrati. När de gemensamma geografiska indelningarna även innefattar fler nämnder och vissa styrelser inom staden anser stadsledningskontoret att skälen stärks för att samverkan inom ovan sex nämnda områden är lämpliga som utgångspunkter för framtagande av gemensamma geografiska indelningar.

De områden som hanteras inom ramen för lokal demokrati är ofta sammanlänkade med varandra i form av ett behov/problem i området. Dessa bör hanteras tillsammans med de som problemet/behovet berör, så nära som möjligt och i samverkan. Vid behov ska de nämnder som har uppdrag som angränsar till problembilden mötas för en gemensam bild av problemet/behovet/lösningen.

Framtagande av gemensamma geografiska indelningar inom Göteborgs Stad har en hög prioritet då det utgör en viktig faktor för arbetet med att utveckla den politiska ytan för lokaldemokrati, säkra en samlad kunskap om lokala förhållanden samt samverka med andra myndigheter och lokala aktörer. Stadsledningskontoret kommer att ta fram geografiska indelningar inom Göteborgs Stad för att underlätta samverkan inom dessa områden.

Gemensamma geografiska indelningar inom staden underlättar framdrift även i andra pågående utvecklings- och förändringsarbeten såsom.

- Strategisk samordning av trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbete
- Utveckling av överenskommelsen med civilsamhällets organisationer
- Medborgarkontor för unga
- Samverkan mellan de nya nämnderna och mottagande nämnder för att bibehålla och utveckla lokal kunskap som byggts upp i stadsdelarna
- Krisberedskap och Civilt försvar
- BID och annan platsutveckling

Utvecklad roll för fullmäktige som demokratiutvecklare

Förutsättningar för att utveckla fullmäktiges roll som demokratiutvecklare som SKR, Sveriges Kommuner och Regioner lyfter fram och som stadsledningskontor bedömer som särskilt viktiga är:

- På politisk nivå vara överens om syfte och form för fullmäktiges utvecklade roll
- Fullmäktiges arbetsordning behöver anpassas så att det både tydliggör och befäster syfte och form för fullmäktiges utvecklade roll.
- De förtroendevalda är överens om att de tillsammans med invånare och civilsamhälle ska identifiera komplexa samhällsfrågor och i vissa fall även hitta lösningar på dessa.
- Resurser för administrativt stöd och expertstöd behöver avsättas.

Givet ovan nämnda punkter bedömer stadsledningskontoret att det finns stora möjligheter att fullmäktiges roll i demokratiutvecklingen kan utvecklas genom att ledamöter i fullmäktige alternativt personer som utses av fullmäktige tilldelas ett särskilt ansvar inom

de gemensamma regionala indelningarna. Detta ansvar behöver vara tydligt definierat i relation till nämndernas ansvar för lokal demokrati. Syfte och konkret utformning för hur det ska ske bör genomföras i nära samarbete mellan tjänstepersoner och representanter från partierna i fullmäktige. Den politiska referensgruppen som refereras till i yrkande från S, M, MP och C den 6 november 2019 och är kopplad till SDN-utredningen kan utgöra en sådan yta.

I arbetsordningen för ungdomsfullmäktige anges att det är stadsdelsnämnderna som förrättar val. I och med att stadsdelarna upphör behöver fullmäktige fatta beslut om en reviderad arbetsordning för ungdomsfullmäktige. Stadsledningskontoret bedömer i dagsläget att grundskolenämnden tillsammans med utbildningsbildningsnämnden har bäst förutsättningar att förrätta val till ungdomsfullmäktige. Detta kan med fördel ske tillsammans med Konsument- och medborgarservice som har i uppdrag att arbeta med valstärkande aktiviteter i staden. Ungdomsfullmäktige och lokala ungdomsråd är viktiga institutioner för att stärka barn och ungdomars rätt till inflytande utifrån artikel 12 i barnkonventionen. Grundskoleförvaltningen, utbildningsförvaltningen, konsument och medborgarservice och stadsledningskontoret har alla ett uppdrag i att levandegöra ungdomsfullmäktiges arbete under hela året.

Arbetet med att utveckla fullmäktiges roll i demokratiutvecklingen är ett utvecklingsarbete som troligen kommer fortsätta även efter genomförandet av ny nämndsorganisation och utgör en process som går vid sidan av organisationsförändringen av stadsdelsnämnder och social resursnämnd. Detta är ett arbete som kommer ske parallellt med, men inte vara en del av, själva genomförandet.

Utveckling av lokal- och digital demokrati

I samband med borttagandet av stadsdelsnämnderna uppstår ett behov av att tydliggöra fler nämnders ansvar för lokaldemokrati och säkra en samlad kunskap om lokala förhållanden. Genom att tydliggöra ansvaret för fler nämnder skapas förutsättningar för att bevara och även utveckla lokaldemokratin och den kunskap om lokala förhållanden som stadsdelarna byggt upp.

Samverkan mellan nämnder utifrån ett lokalt perspektiv underlättas med gemensamma geografiska indelningar av staden. Det är dock viktigt att ha med sig att det praktiska arbetet med att utveckla lokaldemokratin och att utveckla en god kännedom om lokala förhållanden utgår från ett betydligt mer avgränsat område än tänkbar geografisk indelning av staden. Arbetet utgår i många fall utifrån en specifik plats eller ett mindre område. De gemensamma geografiska områdena utgör en ram för nämnder/styrelser och förvaltningar/bolag att organisera sig för att få en effektiv samverkan. De gemensamma geografiska indelningarna underlättar även ett eventuellt utökad uppdrag till nämnden för konsument och medborgarservice att samordna nämnder och förvaltningar inom staden utifrån ett lokalt perspektiv.

Lokala mötesplatser eller nav där samverkan och dialog med invånarna, civilsamhälle och andra lokala aktörer ska ske bör inrymmas i befintliga lokaler. Göteborgs Stad har mötesplatser som upplevs som naturliga för invånarna och som genom sin verksamhet möter många invånare. Stadsledningskontoret anser att de lokala mötesplatserna ska utgå från kulturhus, bibliotek och lämpliga befintliga stadsdelshus. Medborgakontor bör samlokaliseras med de lokala mötesplatserna.

Utveckling av lokala mötesplatser och utveckling av den lokala- och digitala demokratin bör hållas samman. Genom att nämnden för konsument och medborgarservice får ansvar för samordning av lokala mötesplatser och av stadengemensamma digitala verktyg för dialog skapas goda förutsättningar för detta.

Utvecklingen av lokaldemokratin kan ske genom att förbättra såväl medborgardialogen som brukardialogen. En utvecklad lokaldemokrati innebär inte att en annan nämnd övertar motsvarande roll som stadsdelsnämnderna har idag. Det är dialogen mellan förtroendevalda, invånarna och andra lokala aktörer som behöver vara i fokus för arbetet. Genom att involvera fler nämnder och fullmäktige i att aktivt delta i utvecklingen av lokaldemokratin så stärks möjligheterna att dialoger involverar de nämnder som har ansvar och mandat att hantera de utmaningarna som lyfts lokalt.

Det behövs en struktur där nämnder möts regelbundet för återkommande dialog för utveckling av lokaldemokrati, exempelvis rådslag. Rådslag syftar bland annat till att stärka kontakten, kunskapen och förståelsen mellan politikerna i nämnderna.

Arbetet med att utveckla lokal- och digital demokrati är ett utvecklingsarbete som troligen kommer fortsätta även efter genomförandet av ny nämndsorganisation och utgör en process som går vid sidan av organisationsförändringen av stadsdelsnämnder och social resursnämnd. Stadsledningskontoret bedömer därför att detta är ett arbete som ska ske parallellt med genomförandet men inte som en del i själva genomförandet. Detta arbete bör göras med täta avstämningar mellan politik och tjänstepersoner. Den politiska referensgruppen som refereras till i yrkande från S, M, MP och C den 6 november 2019 och är kopplad till SDN-utredningen kan utgöra en sådan yta.

Utökad uppdrag till nämnden för konsument och medborgarservice

Ett utökad uppdrag till nämnden för konsument och medborgarservice har starka beroenden till vilken ambitionsnivå som sätts gällande utveckling av lokal- och digital demokrati samt lokala mötesplatser. Ambitionsnivån i sin tur behöver vägas mot vilka tillgängliga resurser som finns att omdisponera från stadsdelsnämnderna och social resursnämnd till nämnden för konsument och medborgarservice.

Stadsledningskontoret bedömer att nedan punkter är tänkbara delar i ett utökad uppdrag till nämnden för konsument och medborgarservice.

- Samordna stadens lokala mötesplatser för samverkan och dialog med invånarna, civilsamhälle och andra lokala aktörer
- Utveckla och lokalisera medborgarkontoren så att dessa kan utgöra nav i arbetet med att stärka den lokala demokratin
- Samordna medborgardialoger utifrån en i staden gemensam geografisk indelning
- Utveckla gedigna processer och modeller för samverkan mellan nämnder
- Samordna och leda rådslag mellan berörda nämnder/förvaltningar utifrån en i staden gemensam geografisk indelning
- Samordna och leda rådslag mellan nämnder/förvaltningar i särskilda frågor eller utifrån en specifik plats eller område
- Inhämta underlag inför lokala rådslag med hjälp av digitala verktyg, omvärldsanalyser, SOM-undersökningen med mera utifrån de geografiska indelningarna

- Samordna arbetet med stadens digitala kanaler för ökad delaktighet och inflytande
- Utveckla kompetens för konsultation till nämnder och förvaltningar inom lokal demokrati, inflytande och delaktighet

Som en följd av omorganisationen behöver nämnden för konsument- och medborgarservice reglemente revideras. Omfattningen av dessa revideringar är beroende av vilka förändringar som slutligen sker gällande nämndens uppdrag. Detta är i sin tur beroende av den ambitionsnivå som gäller för utvecklingen av lokal och digital demokrati. Den politiska referensgruppen som refereras till i yrkande från S, M, MP och C den 6 november 2019 och är kopplad till SDN-utredningen är en lämplig avstämningsyta för detta arbete.

Befolkningsansvaret

När stadsdelsnämnderna upphör och ersätts med funktionsindelade nämnder innebär detta att ingen nämnd kommer ha befolkningsansvaret för ett geografiskt område på motsvarande sätt som stadsdelarna har idag. Stadsledningskontoret bedömer att det finns en stor möjlighet och att det är nödvändigt att tydliggöra vilket lokalt ansvar som finns och ska finnas för fler nämnder och styrelser för att på detta sätt säkra att befolkningsansvaret omhändertas.

Förutom att nämnder och styrelser inom sitt verksamhetsområde har ett ansvar för att skapa demokratisk delaktighet och inflytande i nämndens verksamhet behöver det tydliggöras inom vilka områden som det är särskilt viktigt att samverka med andra utifrån ett befolkningsperspektiv. Det är även viktigt att i vissa frågor peka ut en ansvarig nämnd för samordning inom staden. Viktiga områden att samverka kring är

- Trygghet – Säkerhet – Stadsmiljö
- Samverkan med polisen, civilsamhället och andra lokala aktörer
- Lokalt inflytande, dialoger, rådslag och kommunikation
- Folkhälsoarbetet
- Krisledning och krisstöd

En gemensam geografisk indelning inom Göteborgs Stad ger bättre förutsättningar för samverkan mellan nämnder/styrelser inom staden. Den underlättar även samverkan med andra aktörer såsom polisen och civilsamhället.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör Ledningsstaben

Stadsdirektör

Redovisning av uppdraget att utreda stadsdelsnämndernas framtida organisation

§ 17, 0988/17

Beslut

Enligt kommunstyrelsens förslag:

Förändring av Göteborgs Stads nämndorganisation med den inriktning som framgår av stadsledningskontorets tjänsteutlåtande inklusive bilagor godkänns.

Handlingar

2019 nr 190.

Tilläggsyrkande från MP och FI den 18 november 2019.

Yrkanden

Axel Josefson (M), Jonas Attenius (S) och Sabina Music (C) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag och avslag på tilläggsyrkandet från MP och FI den 18 november 2019.

Karin Pleijel (MP) och Stina Svensson (FI) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag och tilläggsyrkandet från MP och FI den 18 november 2019.

Jörgen Fogelklou (SD) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Henrik Munck (D) yrkar avslag på kommunstyrelsens förslag med hänvisning till yrkandet från D i kommunstyrelsen.

Daniel Bernmar (V) yrkar bifall till förslaget från V i kommunstyrelsen.

Helene Odenjung (L) yrkar avslag på kommunstyrelsens förslag.

Beslutsgång

Ordföranden föreslår följande propositionsordning: Då Henrik Munck, Daniel Bernmar och Helene Odenjung alla yrkat avslag på kommunstyrelsens förslag fast med olika motiveringar kommer proposition först att ställas på bifall respektive avslag på kommunstyrelsens förslag. Därefter ställs proposition på bifall respektive avslag på tilläggsyrkandet från MP och FI.

Kommunfullmäktige godkänner ordförandens förslag till propositionsordning.

Propositionsordning

Ordföranden ställer propositioner på bifall respektive avslag på kommunstyrelsens förslag och finner att det bifallits. Omröstning begärs.

Omröstning

Godkänd voteringsproposition: ”Ja för bifall och Nej för avslag på kommunstyrelsens förslag”.

Omröstningen utfaller med 50 Ja mot 30 Nej. En ledamot är frånvarande. Hur var och en röstar framgår av bilaga 6.

Propositionsordning

Ordföranden ställer härfter propositioner på bifall respektive avslag på tilläggsyrkandet från MP och FI och finner att det avslagits. Omröstning begärs.

Omröstning

Godkänd voteringsproposition: ”Ja för avslag och Nej för bifall till tilläggsyrkandet från MP och FI”.

Omröstningen utfaller med 62 Ja mot 8 Nej. Elva ledamöter avstår från att rösta. Hur var och en röstar framgår av bilaga 7.

Dag för justering

2019-12-03

Vid protokollet

Sekreterare

Lina Isaksson

Ordförande

Anneli Rhedin

Justerande

Eva Flyborg

Justerande

Veronica Öjeskär

BILAGA 6

Ärende: 17:1

Ärendemening: Redovisning av uppdraget att utreda stadsdelsnämndernas framtida organisation**Ja:** 50 **Nej:** 30 **Avstår:** 0 **Frånvarande:** 1

Ledamot	Parti	Plats	Funktion	Resultat
Aslan Akbas	S	61	Ledamot	Ja
Karin Alfredsson	D	52	Ersättare	Nej
Bettan Andersson	V	8	Ledamot	Nej
Ingrid Andreae	S	62	Ledamot	Ja
Mats Arnsmar	S	59	Ledamot	Ja
Jonas Attenius	S	57	Ledamot	Ja
Jesper Berglund	V	23	Ersättare	Nej
Kristina Bergman Alme	L	16	Ledamot	Nej
Torkel Bergström	D	65	Ledamot	Nej
Daniel Bernmar	V	10	Ledamot	Nej
Jessica Blixt	D	54	Ledamot	Nej
Ulf Boström	D	49	Ledamot	Nej
Kalle Bäck	KD	36	Ledamot	Ja
Emmyly Bönfors	C	31	Ledamot	Ja
Ulf Carlsson	MP	39	Ersättare	Ja
Sara Carlsson Hägglund	V	9	Ersättare	Nej
Peter Danielsson	D	68	Ledamot	Nej

Axel Darvik	L	33	Ledamot	Nej
Håkan Eriksson	V	3	2:e v Ordf	Nej
Krista Femrell	SD	71	Ersättare	Ja
Eva Flyborg	L	32	Ledamot	Nej
Ann Catrine Fogelgren	L	17	Ledamot	Nej
Jörgen Fogelklou	SD	73	Ledamot	Ja
Patrick Gladh	S	46	Ledamot	Ja
Pär Gustafsson	L	2	1:e v Ordf	Nej
Sofie Gyllenwaldt	M	27	Ledamot	Ja
Håkan Hallengren	S	64	Ledamot	Ja
Bengt-Åke Harrysson	D	69	Ledamot	Nej
Åsa Hartzell	M	15	Ersättare	Ja
Shadiye Heydari	S	77	Ledamot	Ja
Christer Holmgren	M	13	Ledamot	Ja
Gertrud Ingelman	V	22	Ledamot	Nej
Marina Johansson	S	56	Ledamot	Ja
Axel Josefson	M	5	Ledamot	Ja
Urban Junevik	V	20	Ersättare	Nej
Lars-Olof Karlsson	MP	38	Ersättare	Ja
Agneta Kjaerbeck	SD	75	Ledamot	Ja
Jörgen Knudtzon	KD	35	Ledamot	Ja
Lena Landén Ohlsson	S	79	Ledamot	Ja
Susanne Ligander Sillberg	S	80	Ledamot	Ja

Karin Lindberg	D	47	Ledamot	Nej
Hampus Magnusson	M	6	Ledamot	Ja
Karolina Mildgrim	KD	34	Ledamot	Ja
Nina Miskovsky	M	7	Ledamot	Ja
Henrik Munck	D	53	Ledamot	Nej
Sabina Music	C	29	Ledamot	Ja
Martin Nilsson	MP	41	Ledamot	Ja
Erik Norén	V	24	Ledamot	Nej
Helene Odenjung	L	18	Ledamot	Nej
Toni Orsulic	M	11	Ledamot	Ja
Bosse Parbring	MP	40	Ledamot	Ja
Anna Sara Perslow	C	30	Ersättare	Ja
Karin Pleijel	MP	37	Ledamot	Ja
Rasmus Ragnarsson	SD	76	Ersättare	Ja
Admir Ramadanovic	S	63	Ledamot	Ja
Anneli Rhedin	M	1	Ordförande	Ja
Mariette Risberg	D	51	Ledamot	Nej
Amalia Rud Pedersén	S	81	Ledamot	Ja
Reger Shafik	S	78	Ledamot	Ja
Iréne Sjöberg-Lundin	D	48	Ledamot	Nej
Yvonne Stafrén	SD	74	Ledamot	Ja
Teysir Subhi	FI	43	Ledamot	Ja
Anders Sundberg	M	12	Ledamot	Ja

Anders Svensson	M	26	Ledamot	Ja
Stina Svensson	FI	42	Ledamot	Ja
Pernilla Taxén Börjesson	SD	70	Ledamot	Ja
Kristina Tharing	M	14	Ledamot	Ja
Björn Tidland	SD	72	Ledamot	Ja
Viktoria Tryggvadottir Rolka	S	58	Ledamot	Ja
Mattias Tykesson	M	28	Ledamot	Ja
Frida Tånghag	V	25	Ledamot	Nej
Åse-Lill Törnqvist	MP	4	Ledamot	Ja
Mariya Voyvodova	S	60	Ledamot	Ja
Mikael Wallgren	V	21	Ledamot	Nej
Martin Wannholt	D	55	Ledamot	Nej
Camilla Widman	S	45	Ledamot	Ja
Lillemor Williamsson	D	67	Ersättare	Nej
Roshan Yigit	S	44	Ledamot	Ja
Johan Zandin	V	19	Ledamot	Nej
Veronica Öjeskär	D	50	Ledamot	Nej
Per Anders Örtendahl	D	66	Ledamot	Frånvarande

BILAGA 7**Ärende: 17:2****Ärendemening:** Redovisning av uppdraget att utreda stadsdelsnämndernas framtida organisation**Ja:** 62 **Nej:** 8 **Avstår:** 11 **Frånvarande:** 0

Ledamot	Parti	Plats	Funktion	Resultat
Aslan Akbas	S	61	Ledamot	Ja
Karin Alfredsson	D	52	Ersättare	Ja
Bettan Andersson	V	8	Ledamot	Avstår
Ingrid Andreae	S	62	Ledamot	Ja
Mats Arnsmar	S	59	Ledamot	Ja
Jonas Attenius	S	57	Ledamot	Ja
Jesper Berglund	V	23	Ersättare	Avstår
Kristina Bergman Alme	L	16	Ledamot	Ja
Torkel Bergström	D	65	Ledamot	Ja
Daniel Bernmar	V	10	Ledamot	Avstår
Jessica Blixt	D	54	Ledamot	Ja
Ulf Boström	D	49	Ledamot	Ja
Kalle Bäck	KD	36	Ledamot	Ja
Emmyly Bönfors	C	31	Ledamot	Ja
Ulf Carlsson	MP	39	Ersättare	Nej
Sara Carlsson Hägglund	V	9	Ersättare	Avstår
Peter Danielsson	D	68	Ledamot	Ja

Axel Darvik	L	33	Ledamot	Ja
Håkan Eriksson	V	3	2:e v Ordf	Avstår
Krista Femrell	SD	71	Ersättare	Ja
Eva Flyborg	L	32	Ledamot	Ja
Ann Catrine Fogelgren	L	17	Ledamot	Ja
Jörgen Fogelklou	SD	73	Ledamot	Ja
Patrick Gladh	S	46	Ledamot	Ja
Pär Gustafsson	L	2	1:e v Ordf	Ja
Sofie Gyllenwaldt	M	27	Ledamot	Ja
Håkan Hallengren	S	64	Ledamot	Ja
Bengt-Åke Harrysson	D	69	Ledamot	Ja
Åsa Hartzell	M	15	Ersättare	Ja
Shadiye Heydari	S	77	Ledamot	Ja
Christer Holmgren	M	13	Ledamot	Ja
Gertrud Ingelman	V	22	Ledamot	Avstår
Marina Johansson	S	56	Ledamot	Ja
Axel Josefson	M	5	Ledamot	Ja
Urban Junevik	V	20	Ersättare	Avstår
Lars-Olof Karlsson	MP	38	Ersättare	Nej
Agneta Kjaerbeck	SD	75	Ledamot	Ja
Jörgen Knudtzon	KD	35	Ledamot	Ja
Lena Landén Ohlsson	S	79	Ledamot	Ja
Susanne Ligander Sillberg	S	80	Ledamot	Ja

Karin Lindberg	D	47	Ledamot	Ja
Hampus Magnusson	M	6	Ledamot	Ja
Karolina Mildgrim	KD	34	Ledamot	Ja
Nina Miskovsky	M	7	Ledamot	Ja
Henrik Munck	D	53	Ledamot	Ja
Sabina Music	C	29	Ledamot	Ja
Martin Nilsson	MP	41	Ledamot	Nej
Erik Norén	V	24	Ledamot	Avstår
Helene Odenjung	L	18	Ledamot	Ja
Toni Orsulic	M	11	Ledamot	Ja
Bosse Parbring	MP	40	Ledamot	Nej
Anna Sara Perslow	C	30	Ersättare	Ja
Karin Pleijel	MP	37	Ledamot	Nej
Rasmus Ragnarsson	SD	76	Ersättare	Ja
Admir Ramadanovic	S	63	Ledamot	Ja
Anneli Rhedin	M	1	Ordförande	Ja
Mariette Risberg	D	51	Ledamot	Ja
Amalia Rud Pedersén	S	81	Ledamot	Ja
Reger Shafik	S	78	Ledamot	Ja
Iréne Sjöberg-Lundin	D	48	Ledamot	Ja
Yvonne Stafrén	SD	74	Ledamot	Ja
Teysir Subhi	FI	43	Ledamot	Nej
Anders Sundberg	M	12	Ledamot	Ja

Anders Svensson	M	26	Ledamot	Ja
Stina Svensson	FI	42	Ledamot	Nej
Pernilla Taxén Börjesson	SD	70	Ledamot	Ja
Kristina Tharing	M	14	Ledamot	Ja
Björn Tidland	SD	72	Ledamot	Ja
Viktoria Tryggvadottir Rolka	S	58	Ledamot	Ja
Mattias Tykesson	M	28	Ledamot	Ja
Frida Tånghag	V	25	Ledamot	Avstår
Åse-Lill Törnqvist	MP	4	Ledamot	Nej
Mariya Voyvodova	S	60	Ledamot	Ja
Mikael Wallgren	V	21	Ledamot	Avstår
Martin Wannholt	D	55	Ledamot	Ja
Camilla Widman	S	45	Ledamot	Ja
Lillemor Williamsson	D	67	Ersättare	Ja
Roshan Yigit	S	44	Ledamot	Ja
Johan Zandin	V	19	Ledamot	Avstår
Veronica Öjeskär	D	50	Ledamot	Ja
Per Anders Örtendahl	D	66	Ledamot	Ja

Redovisning av uppdraget att utreda stadsdelsnämndernas framtida organisation

§ 803, 0988/17

Beslut

Enligt stadsledningskontorets förslag med tillägg enligt yrkande från S, M, MP och C:

1. Återrapporteringen av kommunstyrelsens uppdrag 2018-11-28, § 922 om att utredningens andra fas ska genomföras med inriktning mot en organisering i centrala nämnder och återkomma till kommunstyrelsen med en rapport antecknas för vidare ställningstagande i kommunstyrelsen.
2. Stadsledningskontoret får i uppdrag att ta fram förslag till en genomförandeplan för en förändring av nämndorganisation med den inriktning som framgår av stadsledningskontorets tjänsteutlåtande inklusive bilagor.
3. Stadsledningskontoret får i uppdrag att, i samband med kommande detaljutredningar kring stadsdelsnämndernas organisation, säkerställa att lokaldemokrati och digital demokrati gentemot invånarna stärks, med beaktande av brödtext i yrkande från S, M, MP och C.
4. Stadsledningskontoret pekar ut en nämnd, förslagsvis konsument- och medborgarservice, till att bära huvudansvaret för lokal demokrati, inflytande och delaktighet.
5. Stadsledningskontoret säkerställer att stadens verksamheter och tjänstepersoner inte i för hög grad lokaliseras till centrala Göteborg.

Kommunstyrelsen tillstyrker stadsledningskontorets förslag och föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

Förändring av Göteborgs Stads nämndorganisation med den inriktning som framgår av stadsledningskontorets tjänsteutlåtande inklusive bilagor godkänns.

Tidigare behandling

Bordlagt den 21 augusti 2019, § 567, den 25 september 2019, § 692 och den 9 oktober 2019, § 724.

Handlingar

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande den 27 juni 2019.

Yrkande från V den 1 november 2019.

Yrkande från L den 31 oktober 2019.

Tilläggsyrkande från S, M, MP och C samt särskilt yttrande från KD den 6 november 2019.

Återremissyrkande från D den 4 oktober 2019.

Yrkanden

Daniel Bernmar (V) yrkar bifall till yrkande från V den 1 november 2019.

Karin Pleijel (MP) yrkar bifall till stadsledningskontorets förslag och tilläggsyrkande från S, M, MP och C den 6 november 2019.

Helene Odenjung (L) yrkar bifall till yrkande från L den 31 oktober 2019.

Martin Wannholt (D) yrkar att ärendet ska återremitteras i enlighet med yrkande från D den 4 oktober 2019.

Beslutsgång

Kommunstyrelsen godkänner först Daniel Bernmars och Helene Odenjungs förslag till propositionsordning om att yrkandena från V och L behandlas som ett yrkande.

Propositionsordning

Ordföranden Axel Josefson (M) ställer först propositioner på dels ärendets avgörande idag och dels ärendets återremiss och finner att kommunstyrelsen beslutat avgöra ärendet vid dagens sammanträde. Omröstning begärs.

Omröstning

Godkänd voteringsproposition: ”Ja för ärendets avgörande idag och Nej för ärendets återremiss.”

Daniel Bernmar (V), Blerta Hoti (S), Helene Odenjung (L), Karin Pleijel (MP), Hampus Magnusson (M), Grith Fjeldmose (V), Naod Habtemichael (C), Jonas Attenius (S), tjänstgörande ersättaren Viktoria Tryggvadottir Rolka (S) och ordföranden Axel Josefson (M) röstar Ja (10).

Martin Wannholt (D), Jessica Blixt (D) och Jörgen Fogelklou (SD) röstar Nej (3).

Kommunstyrelsen beslutar med tio röster mot tre att avgöra ärendet vid dagens sammanträde.

Propositionsordning

Ordföranden Axel Josefson (M) ställer propositioner på stadsledningskontorets förslag och yrkandena från V och L och finner att stadsledningskontorets förslag bifallits. Omröstning begärs.

Omröstning

Godkänd voteringsproposition: ”Ja för bifall till stadsledningskontorets förslag och Nej för bifall till yrkandena från V och L.”

Blerta Hoti (S), Karin Pleijel (MP), Hampus Magnusson (M), Naod Habtemichael (C), Jonas Attenius (S), tjänstgörande ersättaren Viktoria Tryggvadottir Rolka (S) och ordföranden Axel Josefson (M) röstar Ja (7).

Daniel Bernmar (V), Helene Odenjung (L) och Grith Fjeldmose (V) röstar Nej (3).

Martin Wannholt (D), Jessica Blixt (D) och Jörgen Fogelklou (SD) avstår från att rösta (3).

Propositionsordning

Ordföranden Axel Josefson (M) ställer härefter propositioner på bifall respektive avslag på tilläggsyrkandet från S, M, MP och C och finner att det bifallits.

Protokollsanteckningar

Ledamöterna från D, V och L deltar inte i beslutet beträffande tilläggsyrkandet från S, M, MP och C.

Representanterna från D antecknar följande till protokollet: Demokraterna reserverar sig mot beslut enligt yrkande från S, M, MP, C och särskilt yttrande från KD då beslutspunkterna är otydligt formulerade. Den föreslagna omorganisationen kräver stor omsorg då det under en långt tid kommer råda osäkerhet i vad borttagning av stadsdelsnämnderna ska leda till. Att ha en långsam förändringsprocess utan syfte, riskanalys, ekonomiska konsekvensanalys och där lokal demokrati samt utvecklad beskrivning av hantering områdesarbete är inget Demokraterna kan ställa sig bakom. Ur ett arbetsmiljö- såväl som medborgarperspektiv är det inte att ta ansvar.

Elisabet Lann (KD) antecknar följande till protokollet: Om jag hade haft rätt att rösta hade jag röstat Ja i båda omröstningarna.

Elisabet Lann (KD) antecknar som yttrande en skrivelse från den 6 november 2019.

Reservationer

Martin Wannholt (D) och Jessica Blixt (D) reserverar sig mot beslutet.

Daniel Bernmar (V) och Grith Fjeldmose (V) reserverar sig mot beslutet.

Helene Odenjung (L) reserverar sig mot beslutet.

Jörgen Fogelklou (SD) reserverar sig mot beslutet.

Protokollsutdrag skickas till

Samtliga stadsdelsnämnder
Stadsledningskontoret
Skrivelse nr 171 till kommunfullmäktige

Dag för justering

2019-11-19

Vid protokollet

Sekreterare

Mathias Sköld

Ordförande

Axel Josefson

Justerande

Daniel Bernmar

Tilläggsyrkande

Socialdemokraterna, Moderaterna, Miljöpartiet,
Centerpartiet

Särskilt yttrande

Kristdemokraterna

Ärende 2.1.12

Datum 2019-11-06

Redovisning av uppdraget att utreda stadsdelsnämndernas framtida organisation

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

1. Stadsledningskontoret får i uppdrag att, i samband med kommande detaljutredningar kring stadsdelsnämndernas organisation, säkerställa att lokaldemokrati och digital demokrati gentemot invånarna stärks, med beaktande av brödtext i detta yrkande.
2. Stadsledningskontoret pekar ut en nämnd, förslagsvis konsument- och medborgarservice, till att bära huvudansvaret för lokal demokrati, inflytande och delaktighet.
3. Stadsledningskontoret säkerställer att stadens verksamheter och tjänstepersoner inte i för hög grad lokaliseras till centrala Göteborg.

Yrkandet

Stadsledningskontoret har genomfört två omfattande utredningar av de organisatoriska förutsättningarna för att omstrukturera nuvarande stadsdelsnämnder i centrala nämnder. Vi ser att det övergripande syftet med denna reform är att säkerställa att stadens invånare får ett likvärdigt mottagande oavsett bostadsgeografi. Därtill ser vi möjligheter till att göra rationaliseringar och effektiviseringar i verksamheterna i syfte att möta de ekonomiska utmaningar som många kommuner i Sverige står inför kommande år.

Stadsdelsnämnderna och Social Resursnämnd omfattar ungefär hälften av kommunens totala budget. Vi har därför varit angelägna om att göra denna förändring i största möjliga politiska samförstånd, för att skapa långsiktiga förutsättningar för ett bra genomförande och god leverans till göteborgarna.

I samband med den fortsatta och mer detaljerade utredningen återredovisas till kommunstyrelsen sent under 2019, eller tidigt 2020, avser vi återkomma med beslut om funktioners hemvist och nämndernas tänkta ansvar där vi eventuellt inte delar stadsledningskontorets förslag. För att säkerställa att det förs en löpande dialog mellan politiken och stadsledningskontoret bör den politiska referensgruppen fortsatt nyttjas i arbetet. Därtill bör referensgruppen vidgas till att omfatta samtliga partier som finns representerade i kommunfullmäktige.

Lokaldemokrati & digital demokrati

En aspekt som vi särskilt vill trycka på är behovet av att invånarnas rätt till lokaldemokrati bibehålls och utvecklas. Det finns idag flera nämnder som bedriver

verksamhet som har lokal påverkan på ett visst område, och där stadsdelsnämnderna har varit en naturlig part att föra dialog med. När dessa nu upphör faller ett stort ansvar på alla stadens nämnder att vidmakthålla dialog med invånarna i deras vardag. Det är viktigt att dialog med invånare inte bara sker utifrån ett brukarperspektiv, utan att alla göteborgare känner sig delaktiga och kan engagera sig i staden och i sitt närområde på ett lättillgängligt sätt. Det måste finnas gedigna processer och modeller för hur samverkan mellan nämnder ska ske för att säkerställa att det lokaldemokratiska perspektivet stärks. För att säkerställa detta måste en nämnd, lämpligen konsument- och medborgarservice, få ansvar för att samla och utveckla arbetet för lokaldemokrati, delaktighet och inflytande i Göteborg. Att känna ägandeskap och ha inflytande över sitt närområde är en viktig trygghetsfråga, och det är viktigt att skapa en infrastruktur för att tillvarata stadsdelsnämndernas lokala utvecklingsprogram och att se till att lokalt inflytande och sociala hänsyn i stadsplanering fortsätter utvecklas.

Demokratiutredningen (SOU låt fler forma framtiden 2016:5) fastslår att det är viktigt att fullmäktiges ledamöter har en särskild roll i invånarinflytandet. Dessa är de politiker som invånarna röstat på och som också är högst ansvariga i kommunen. När de särskilt involveras i lokaldemokratin skapas en transparens och tydlighet för invånarna. Stadsledningskontoret bör därför ta fram förslag för att utveckla kommunfullmäktiges roll i demokratiarbetet t.ex. genom att ledamöterna ansvarar för dialog med invånare i olika områden i staden.

Idag finns flera konkreta insatser för digital delaktighet och inflytande i Göteborg, som med fördel kan förstärkas i samband med denna omorganisation.

Lokal närvaro

Ett ingångsvärde för kommande utredningar är att eftersträva en geografisk sortering av verksamheter i de nämnder som har verksamhetsområden där samma brukare är i kontakt med flera nämnder. Detta för att underlätta för den enskilde. Att förenkla för invånare, föreningar och lokala företag att komma i kontakt med varandra och med staden är viktigt för lokaldemokratins utveckling. Kommunen kan genom samverkan med andra uppnå bättre resultat och stötta lokala initiativ till samhällsutveckling och detta behöver främjas. Detta kan göras genom att bilda mötesplatser runt om i staden där samverkan och dialog kan ske, och dit invånare är bekväma att gå med sina frågor och tankar. Dessa mötesplatser kan med fördel samlokaliseras med tex medborgarkontor, bibliotek eller andra redan etablerade mötesplatser.

En fysisk närhet av staden och dess service måste finnas i hela Göteborg, även när stadsdelskontoren inte finns kvar. Att invånarna kan se stadens funktioner och tjänstepersoner till vardags är viktigt för att skapa tillit och en stad som hänger ihop. Inflytande och lokaldemokrati måste vara lättillgängligt för alla invånare och därför är fysiska mötesplatser för inflytande runt om i staden, samt utökade digitala kanaler, avgörande. Stadsdelarnas funktion, som en lokal part mot övriga samhället, ska också beaktas i det fortsatta arbetet. Det ska vara en låg tröskel att delta i utvecklingen av Göteborg.

Frågan om hur befolkningsansvaret hanteras i en kommande organisation är också en avgörande fråga som behöver utredas mer noggrant.